

Η πατερική ανθρωπολογία ως βάση της Ορθόδοξης Βιοηθικής (Νίκη Νικολάου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Η εξέταση των βιοηθικών θέσεων του Επ. Καθ. Νίκου Κόιου στη μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/229SCkF>), συνεχίζεται με την παράθεση των κεντρικών αξόνων της σκέψης του καθηγητή.

Ένας άλλος παράγοντας που βοηθά στην αντιμετώπιση των βιοηθικών προβλημάτων, είναι η προσευχή. Η προσευχή ενώνει την ανθρώπινη ενέργεια με την θεία ενέργεια και αποκαθιστά τις σχέσεις του ανθρώπου με τον Θεό και τους συνανθρώπους του. «Η κατανόηση του πεπερασμένου της υπάρξεώς του και η αναφορά στον άκτιστο Δημιουργό μέσω της προσευχής, καθιστά την τελευταία απαραίτητο συνοδό σε κάθε απόπειρα διαμόρφωσης και δημιουργίας της ζωής» [572].

Η μηχανιστική αντίληψη για τον άνθρωπο που προβάλλεται από τις βιολογικές και ιατρικές επιστήμες, είναι αντίθετη με την Εκκλησία. Για την Εκκλησία, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ο κάθε άνθρωπος είναι ένα μοναδικό και ανεξάντλητο πρόσωπο. Ουδέποτε θα μπορούσε να θεωρήσει τον άνθρωπο ως επιβίωση γονιδίων. Η βιοηθική, έφερε στο προσκήνιο προβλήματα τα οποία ξεφεύγουν από την κλασική ηθική και στρέφονται στην οντολογία. Η οντολογία, αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία του χαρακτήρα της Ορθόδοξης και προπάντων της χριστιανικής ηθικής γιατί η τελευταία είναι οντολογική. Υπό αυτό το πρίσμα μπορεί να αξιολογηθεί ηθικά η σύγχρονη βιολογία, η βιοτεχνολογία, η γενετική τεχνολογία και μηχανική[573]. Συνεπώς, κριτήριο των βιοηθικών προβληματισμών για την Εκκλησία, είναι η Ορθόδοξη πατερική ανθρωπολογία.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, σκοπός της ύπαρξης του ανθρώπου είναι να ομοιάσει προς τον Θεό. Η βιοηθική παραμερίζει το σκοπό της ανθρώπινης ζωής και αποπροσανατολίζει τον άνθρωπο από την επίτευξη του σκοπού του. Η Εκκλησία, επιδιώκει τον επαναπροσδιορισμό του σκοπού υπάρξεως του ανθρώπου, προβάλλοντας τον σκοπό εις τον οποίο εκλήθη και όχι την πρόσκαιρη ευδαιμονία που υπόσχεται η γενετική επιστήμη. Μέσα από την πατερική γραμματεία, μπορούν να εντοπιστούν στοιχεία τα οποία θα προκαλέσουν έντονο προβληματισμό σε σχέση με τα βιοηθικά προβλήματα.

Η σχέση του σώματος με την ψυχή, προκάλεσαν προβληματισμό και συζήτηση αναφορικά με τα πειράματα που διεξάγονται στα έμβρυα, τον γενετικό έλεγχο, την προγεννητική διάγνωση και την κλωνοποίηση[574]. Η μοναδικότητα του ανθρώπινου προσώπου, σχετίζεται με θέματα όπως είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα, η διαφύλαξη της ιδιαιτερότητας της προσωπικότητας, ο σεβασμός του ατόμου, καθώς και τα προσωπικά του δεδομένα[575]. Επανερχόμενοι στο θέμα των δερμάτινων χιτώνων, πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Κόιος θεωρεί αυτή την κατάσταση διπλής σημασίας για την Ορθόδοξη βιοηθική. Από τη μια πλευρά «*αποκαλύπτει ότι η ανθρώπινη ύπαρξη δεν εξαντλείται στη βιολογική ζωή*»[576]. Η βιολογική ζωή είναι κατώτερη σε σχέση με τον αρχικό τρόπο ύπαρξης του ανθρώπου, κάτι που κατανοείται διαφορετικά από την επιστήμη, η οποία προσπαθεί να πείσει τον άνθρωπο να βελτιώσει την κατάστασή του στο πλαίσιο της βιολογικής ύπαρξής του[577]. Από την άλλη πλευρά, μέσω των δερμάτινων χιτώνων, ο Θεός έδωσε τη δυνατότητα στον άνθρωπο να επιστρέψει στην πρώτη κατάσταση μέσα από τον πνευματικό αγώνα.

Η χαρτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος, δεν παρουσιάζει ηθικά προβλήματα. Θεωρείται ως επιστημονική έρευνα και εντάσσεται στο πλαίσιο της ελευθερίας του ανθρώπου. Τα αποτελέσματα των ερευνών μέχρι τώρα, έφεραν στο

προσκήνιο σημαντικά ευρήματα. Πρώτο, «οι αλληλουχίες του γενετικού κώδικα, είναι περίπου οι ίδιες ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους»[578]. Αυτό ενισχύει τη διδασκαλία της Εκκλησίας ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι ενώπιον Θεού και ανθρώπου. Μια δεύτερη ανακάλυψη είναι ότι ο πυρήνας του κάθε κυττάρου, έχει ολόκληρη την πληροφορία για τη σύσταση του ανθρώπου[579]. Από ένα κύτταρο μπορεί να αναπαραχθεί ένας ολόκληρος οργανισμός. Αυτό σημαίνει ότι κάθε απόγονος του Αδάμ μπορεί να θεωρηθεί αντίγραφο του και άρα ο άνθρωπος μπορεί να υποστασιάσει στον εαυτό του κάθε άνθρωπο από τη δημιουργία του Αδάμ μέχρι τη συντέλεια του κόσμου[580]. Ένα τρίτο στοιχείο, είναι ότι το DNA του ανθρώπου μπορεί να διατηρηθεί αναλλοίωτο για εκατομμύρια χρόνια μετά το θάνατο ανθρώπου. Αυτό συνδέεται με τη θέση της Εκκλησίας σχετικά με τη διατήρηση των ανθρώπινων στοιχείων μετά το θάνατο του ανθρώπου.

Αναφορικά με τα ζητήματα της προγεννητικής και προεμφυτευτικής διάγνωσης, εφόσον διαγνωσθεί μία ασθένεια, δύο λύσεις προβάλλονται είτε η άμβλωση είτε η γέννηση του παιδιού. Ο τρόπος που θα αντιμετωπίσει κάποιος τις δύο ανωτέρω διαγνώσεις, εξαρτάται από τη σημασία που δίνει στο ηθικό status του εμβρύου. Όπως είδαμε προηγουμένως, κατά την Ορθόδοξη διδασκαλία η ανθρώπινη ζωή ξεκινά από τη σύλληψη του εμβρύου και εκτείνεται μέχρι να την επίτευξη του καθ' ομοίωσιν. Τίθεται το εξής ερώτημα «από τη στιγμή που δεν υπάρχει θεραπεία προς το παρόν στο προεμφυτευτικό και προγεννητικό επίπεδο, ποιος είναι ο πραγματικός σκοπός της διάγνωσης;»[581]. Τυχόν άμβλωση, δεν σημαίνει θεραπεία της ασθένειας, αλλά φόνος. Επομένως, δεν δικαιολογείται η βιοηθική όταν προτείνει την άμβλωση σε περιπτώσεις γενετικά ασθενούς παιδιού.

[Συνεχίζεται]

[572] Στο ίδιο, σ. 265

[573] Στο ίδιο, σ. 271

[574] Στο ίδιο, σ. 275

[575] Στο ίδιο, σ. 275

[576] Στο ίδιο, σ. 280

[577] Στο ίδιο, σ. 281

[578] Στο ίδιο, σ. 292

[579] Στο ίδιο, σ. 293

[580] Στο ίδιο, σ. 293

[581] Στο ίδιο, σ. 298